

C I C H Y

F R O N T

A photograph of a musical performance on a stage. Several women in period costumes are standing in a line, illuminated by blue stage lights. The scene is dramatic and atmospheric.

Musical *Cichy front* to poruszająca opowieść o cichych bohaterkach, które w czasie II wojny światowej walczyły w niewidoczny dla wszystkich sposób.

Los pojedynczego człowieka
ma wpływ na życie jego
rodziny, los rodziny wpływa
na całą społeczność lokalną,
a doświadczenia lokalnych
społeczności składają się na
historię narodu.

Naszym przewodnikiem po dawnych czasach może być konkretny człowiek, który być może mieszkał na sąsiedniej ulicy, a może był dalekim członkiem rodziny, czy przyjacielem domu. Takie są właśnie bohaterki *Cichego frontu*.

Dziś już nie opowiedzą nam o swoich troskach i motywacjach. Ale dzięki zachowanej o nich pamięci – w dokumentach, wspomnieniach bliskich – możemy w ich towarzystwie odbyć krótką podróż w czasie.

Maria Pilecka z domu Ostrowska

Ukończyła gimnazjum i dwuletni kurs metodyczno-pedagogiczny w Łomży. W 1925 r. wyjechała na Kresy Wschodnie, gdzie rozpoczęła pracę jako nauczycielka. Oprócz zaangażowania zawodowego, znajdowała czas na aktywność lokalną. Wówczas poznała Witolda Pileckiego.

Maria i Witold pobrali się 7 kwietnia 1931 roku w kościele parafialnym w Ostrowi Mazowieckiej. Po ślubie mieszkali w majątku Pileckich w Sukurczach. Na Kresach mieszkali do czasu wybuchu wojny w 1939 r. Wtedy to Maria Pilecka wraz z dziećmi udała się do swojej matki, do Ostrowi Mazowieckiej, gdzie przebywała przez kolejne 10 lat.

W czasie okupacji wraz ze swą siostrą, Zofią Radwańską, prowadziła księgarnię, którą Niemcy spalili w 1944 roku opuszczając miasto. Po aresztowaniu Witolda wielokrotnie wstawiała się za niego u władzy ludowej, niestety nie udało jej się go uratować. Od kwietnia 1951 roku Maria aż do emerytury pracowała w Towarzystwie Przyjaciół Dzieci Ulicy pełniąc szereg funkcji. Mimo cierpienia, jakie ją spotkało, była zawsze oddana swojej pracy, ceniona i kochana przez pokolenia wychowanków.

Zofia Radwańska z domu Ostrowska

Starsza siostra Marii Pileckiej. Jej mąż Jan Szczepan Radwański został aresztowany 19 września 1939 roku i zamordowany w obozie w Działdowie. Aktywnie działała w ruchu oporu, była żołnierzem Armii Krajowej. W prowadzonej przez nią księgarni znajdował się punkt kontaktowy dla członków AK.

Aresztowana 14 lutego 1944 roku za udzielanie lokalu na cele konspiracyjne oraz za udział w ruchu oporu synów Antoniego, Kazimierza i Zdzisława. Została przewieziona na Pawiak, potem do obozu koncentracyjnego w Ravensbrück i do Magdeburga. W maju 1945 roku trafiła do Szwecji w ramach akcji Szwedzkiego Czerwonego Krzyża, skąd w październiku 1946 roku wróciła do Polski.

Barbara Rajewska z domu Wyszyńska

Pseudonim „Odwetówna”, krewna kardynała Stefana Wyszyńskiego. Od 15 marca 1940 roku była żołnierzem Związku Walki Zbrojnej przekształconego później w Armię Krajową. Pełniła funkcję łączniczki. Od marca 1944 roku była uzbrojoną łączniczką do zadań specjalnych w oddziale Alfreda Wieczorka ps. „Tatar”. Uczestniczyła w Akcji „Burza”.

Po zakończeniu okupacji niemieckiej należała do drugiej konspiracji – wstąpiła do Ruchu Oporu Armii Krajowej. Później aktywnie działała w środowisku kombatanckim żołnierzy Armii Krajowej. Przez całe lata zajmowała się dokumentacją działalności Armii Krajowej w Obwodzie Ostrów Mazowiecka, gromadziła relacje, zdjęcia i dokumenty.

Jadwiga Długoborska z domu Wagner

Nauczycielka, działaczka niepodległościowa. Jej pensjonat w Ostrowi Mazowieckiej dzieliło zaledwie kilkaset metrów od więzienia niemieckiej żandarmerii i Gestapo w kamienicy zwanej Czerwoniakiem. Mimo to przez całą okupację schronienie znajdowali tam Żydzi oraz oficerowie Armii Krajowej.

Krótko przed wycofaniem się Niemców służąca zwolniona z pracy u Długoborskiej za kradzież doniosła o wszystkim Gestapo, które wkroczyło do pensjonatu w nocy z 23 na 24 czerwca i aresztowało Jadwigę. Po kilku dniach tortur została rozstrzelana 29 czerwca 1944 w pobliskim lesie wraz z Cecylią Warchalską i ośmioma innymi ofiarami. Przesłuchania i egzekucje prowadził osobiście funkcjonariusz Gestapo Anton Birkenfeld zwany „Cykiem”, który nigdy nie został ukarany za swoje zbrodnie.

Cecylia Warchalska z domu Kasińska

Żona profesora gimnazjalnego Kazimierza Warchalskiego – zamordowanego za tajne nauczanie w obozie koncentracyjnym KL Majdanek. Po śmierci męża starała się kontynuować jego misję, za co została rozstrzelana w lasach wsi Guty-Bujno 29 czerwca 1944 roku.

Córka piekarki (Irena Lubkiewicz)

Jej rodzice prowadzili piekarnię we wsi Sadowne. Wypiekany tam chleb trafiał, mimo surowego zakazu Niemców, również do Żydów, którzy ukrywali się w pobliskich lasach. 13 stycznia 1943 roku Gestapo zatrzymało w miasteczku dwie Żydówki, które niosły chleb. Zmusili je do ujawnienia, że otrzymały go od Marianny Lubkiewicz – matki Ireny.

Żandarmi zabili kobiety na miejscu i udali się do domu Lubkiewiczów, których oskarżyli o pomoc Żydom. Po brutalnym, wielogodzinnym przesłuchaniu zastrzelili małżeństwo Lubkiewiczów oraz ich syna Stefana. Troje pozostałych dzieci, Kazimierz, Stanisław i Irena, przeżyło. Ciała ofiar oprawcy ograbili z biżuterii i butów oraz wystawili na widok publiczny, aby zastraszyć innych.

Rywka Rekant z domu Zylberfenig

Żona Josefa Zeewa [Welwela] Rekanta – znanego filantropa i dobroczyńcy. Jej dom był zawsze otwarty dla każdego potrzebującego oraz znoszącego poniżenie. Brała udział w działaniach nowogródzkiej jesziwy. Słynęła z pobożności i dobroczynności. Stała na czele specjalnego kobiecego komitetu „Le-maan-jesziwa” (Na rzecz jesziwy). Dbał on o porządek i regularnie przeprowadzał zbiórki pieniędzy, bielizny i ubrań. Po sowieckiej agresji na Polskę 17 września 1939 r. do Ostrowi zaczęło docierać z okolicznych miast wielu żydowskich uchodźców, chcących przedostać się do sowieckiej strefy okupacyjnej.

Rywka, ryzykując życie, oferowała im pomoc, kwaterując i żywiąc ich w swoim mieszkaniu. Herszel, jej siostrzeniec, który kilkakrotnie przedostawał się przez granicę, wielokrotnie proponował jej ucieczkę. Odpowiadała, że nie może pozostawić swoich domowników. Pozostała z nimi do ostatniej chwili, kiedy 11 listopada 1939 roku Niemcy zebrali wszystkich pozostałych w Ostrowi Żydów i rozstrzelali ich w lasach niedaleko ulicy Warszawskiej.

EMOCJE

Historia to zapis czynów, chłodny i niezmienny. Ale spektakl... spektakl to coś więcej.
To echo minionych chwil, w których emocje unoszą się jak mgła, przenikając serca
i pozostając w nich na długo po tym, jak światła sceny zgasną.

DETERMINACJA

NADZIEJA

NIEUFNOSĆ

ОСАМОТНЕНИЕ

OPTIMIZM

P O G A R D A

S T R A C H

T E S K N O T A

BEZRADNOŚĆ

TROSKA

ŻAŁOBA

UNIwersALNOŚĆ

Przejawia się ona w losach kobiet, które, choć zakorzenione w jednym miejscu, dzielą ten sam rytm bólu i nadziei, pulsujący w sercach wszystkich walczących o człowieczeństwo w czasach, gdy samo bycie człowiekiem było aktem odwagi.

Tę uniwersalność potwierdza nie tylko opowiadana historia, ale i poruszenie, jakie musical wywołuje w różnych zakątkach kraju. Spektakl obejrzeli widzowie z różnych zakątków Polski takich jak Podkarpacie, Małopolska czy Pomorze.

Odbiorcy w opowieściach postaci z *Cichego frontu* odnaleźli część własnej historii. Zaproszenia do prezentacji musicalu płyną z całej Polski.

Premiera *Cichego frontu* miała miejsce
1 października 2024 roku.

Samego 7 listopada 2024 roku
spektakl obejrzało 1400 widzów!

Cichy front

musical

Maria Płoska z domu Chładowska

Maria Płoska z domu Chładowska (1892-1944) była jedną z pierwszych kobiet w Polsce, która w 1919 roku wyjechała do Wielkiej Brytanii, aby pracować w fabryce. Jej doświadczenia stały się inspiracją dla innych Polek, które walczyły o prawa kobiet i lepsze warunki pracy. Maria Płoska była również aktywną uczestniczką w ruchu socjalistycznym i feministycznym. Jej życie i działalność stały się inspiracją dla wielu innych Polek, które walczyły o prawa kobiet i lepsze warunki pracy. Maria Płoska była również aktywną uczestniczką w ruchu socjalistycznym i feministycznym.

Julia Radzewska z domu Chładowska

Julia Radzewska z domu Chładowska (1892-1944) była jedną z pierwszych kobiet w Polsce, która w 1919 roku wyjechała do Wielkiej Brytanii, aby pracować w fabryce. Jej doświadczenia stały się inspiracją dla innych Polek, które walczyły o prawa kobiet i lepsze warunki pracy. Julia Radzewska była również aktywną uczestniczką w ruchu socjalistycznym i feministycznym.

Barbara Rajewska z domu Wyszynska ps. Chładowska

Barbara Rajewska z domu Wyszynska ps. Chładowska (1892-1944) była jedną z pierwszych kobiet w Polsce, która w 1919 roku wyjechała do Wielkiej Brytanii, aby pracować w fabryce. Jej doświadczenia stały się inspiracją dla innych Polek, które walczyły o prawa kobiet i lepsze warunki pracy. Barbara Rajewska była również aktywną uczestniczką w ruchu socjalistycznym i feministycznym.

Wiktoria Szlachetka z domu Żywiec

Wiktoria Szlachetka z domu Żywiec (1892-1944) była jedną z pierwszych kobiet w Polsce, która w 1919 roku wyjechała do Wielkiej Brytanii, aby pracować w fabryce. Jej doświadczenia stały się inspiracją dla innych Polek, które walczyły o prawa kobiet i lepsze warunki pracy. Wiktoria Szlachetka była również aktywną uczestniczką w ruchu socjalistycznym i feministycznym.

Bronia Szlachetka z domu Szlachetka

Bronia Szlachetka z domu Szlachetka (1892-1944) była jedną z pierwszych kobiet w Polsce, która w 1919 roku wyjechała do Wielkiej Brytanii, aby pracować w fabryce. Jej doświadczenia stały się inspiracją dla innych Polek, które walczyły o prawa kobiet i lepsze warunki pracy. Bronia Szlachetka była również aktywną uczestniczką w ruchu socjalistycznym i feministycznym.

Julia Długosz z domu Wagner

Julia Długosz z domu Wagner (1892-1944) była jedną z pierwszych kobiet w Polsce, która w 1919 roku wyjechała do Wielkiej Brytanii, aby pracować w fabryce. Jej doświadczenia stały się inspiracją dla innych Polek, które walczyły o prawa kobiet i lepsze warunki pracy. Julia Długosz była również aktywną uczestniczką w ruchu socjalistycznym i feministycznym.

Cecylia Wierzbicka z domu Kozłowska

Cecylia Wierzbicka z domu Kozłowska (1892-1944) była jedną z pierwszych kobiet w Polsce, która w 1919 roku wyjechała do Wielkiej Brytanii, aby pracować w fabryce. Jej doświadczenia stały się inspiracją dla innych Polek, które walczyły o prawa kobiet i lepsze warunki pracy. Cecylia Wierzbicka była również aktywną uczestniczką w ruchu socjalistycznym i feministycznym.

Danusia Lubkiewicz z domu Lubkiewicz

Danusia Lubkiewicz z domu Lubkiewicz (1892-1944) była jedną z pierwszych kobiet w Polsce, która w 1919 roku wyjechała do Wielkiej Brytanii, aby pracować w fabryce. Jej doświadczenia stały się inspiracją dla innych Polek, które walczyły o prawa kobiet i lepsze warunki pracy. Danusia Lubkiewicz była również aktywną uczestniczką w ruchu socjalistycznym i feministycznym.

- Wiktoria Szlachetka
- Bronia Szlachetka
- Julia Długosz
- Cecylia Wierzbicka
- Danusia Lubkiewicz
- Maria Płoska
- Julia Radzewska
- Barbara Rajewska
- Wiktoria Szlachetka
- Bronia Szlachetka
- Julia Długosz
- Cecylia Wierzbicka
- Danusia Lubkiewicz
- Maria Płoska
- Julia Radzewska
- Barbara Rajewska

Cichy front to nie tylko musical, ale również towarzyszące mu materiały historyczno-edukacyjne, które wypełniają misję naszego muzeum.

Prosta forma, którą osiągnęliśmy poprzez rytmiczne i wpadające w ucho* piosenki, sprawia, że nasz musical łatwo zapada w pamięć i trafia we wrażliwość widowni.

Cichy front tworzyli ludzie, dla których te opowieści były bliskie i ważne, a odgrywane przez nich postacie spacerowały tymi samymi ulicami, bywały w tym samym kościele czy uczyli się w tym samym budynku szkoły.

Na fakty nałożyli swoją wrażliwość i talent, chcąc opowiedzieć o tym językiem im bliskim – słowem, muzyką, gra aktorską. Językiem, który, jak mamy nadzieję, przemówi do każdego odbiorcy.

A large group of people, including men, women, and children of various ages, are posed on a stage. They are dressed in a mix of casual and semi-formal attire. The stage is lit with blue spotlights from above, creating a dramatic atmosphere. The background features a brick wall and a dark stage floor. The overall scene suggests a theatrical production or a group performance.

Twórcami spektaklu są pasjonaci teatru
– amatorzy, dla których gra aktorska jest
pozazawodowym hobby, a scena miejscem
spełniania artystycznych marzeń.

Każdy z nich jest w innym wieku i na co dzień wykonuje zupełnie inną pracę – uczeń, farmaceuta, psycholog, księgowy, czy też pracownik tartaku, lecz łączy ich jedno – miłość do sztuki i potrzeba dzielenia się emocjami z publicznością. Dzięki nim *Cichy front* nabiera autentyczności i wyjątkowego, pełnego pasji charakteru.

Obsada

Maria Pilecka

Barbara Trentowska-Kolosek

Zofia Radwańska

Karolina Czarkowska-Dębińska

Barbara Rajewska

Karolina Dawid

Rywka Rekant

Zofia Trentowska

Nepomucena Sarnowiczowa

Emilia Skupiewska

Jadwiga Długoborska

Agnieszka Kajas-Śliwińska

Cecylia Warchalska

Anna Trzaska

Córka piekarki

Liliana Kolosek

Parafianka

Sylwia Ratyńska

Ludomir Benedyktowicz

Damian Kolosek

Gestapowiec 1

Kuba Gutowski

Gestapowiec 2

Maciej Gałązka

Anton Birkenfeld

Marcel Kulesza

Głos Herszla

Paweł Śliwiński

Statyści

Wiktoria, Dymitr i Aleksander

Shcherbatiukowie, Adam

Dębiński

Scenariusz
Michał Sotrel

Reżyseria
Piotr Trentowski

Przygotowanie
merytoryczne
Zespół Muzeum – Dom
Rodziny Pileckich

**Muzeum
Dom Rodziny
Pileckich**